

Vidre fet a mà

L'artesanía del vidre és un art, i si aquest art es realitza a Mallorca, té un nom: Vidres Gordiola. L'empresa té més de dos segles de pràctica en l'elaboració artesanal del vidre bufat, amb peces que imiten gerres romanes o fenícies.

L'empresa artesanal vidriera de Mallorca és una de les més anomenades. I parlar d'elaboració de vidre és parlar de Can Gordiola, empresa que té més de dos segles d'antiguitat (el primer taller va ser fundat l'any 1719, en col·laboració amb un comerciant català), i que ha estat sempre transmesa familiarment de pares a fills. Els Gordiola són, sense cap mena de dubte, els entesos en vidre; tant en la seva fabricació com en el coneixement de les arrels que van fer d'aquest element un objecte de decoració i utilitat dins la casa. L'imperi Gordiola no es redueix a una fàbrica i a diferents botigues dins l'illa. A més, Can Gordiola té un museu de vidre propi, que mostra l'evolució que ha realitzat l'elaboració d'objectes en vidre. I encara més: molts són els edificis públics i religiosos que tenen l'empremta d'aquesta empresa.

EL MUSEU

Sens dubte, el museu que hi ha a la fàbrica d'Algaida, és el més atractiu de l'imperi vidrier de Mallorca. L'any 1975 es va acabar l'obra de la nova fàbrica Gordiola, i és en aquest moment quan la idea de realitzar un museu del vidre va prenent forma. La família conservava moltes peces que havien estat heretades a través dels anys, però encara no havia trobat un lloc segur per a muntar el museu. L'arribada de la nova fàbrica va permetre aquesta ubicació i va ser així com, dos anys després, el projecte ja estava enllestit. El centre va ser inaugurat per la reina Sofia.

El museu consta de tres sales successives: la primera sala és la dedicada al món antic, amb peces de Venècia, Bizanci i de l'islam; la segona sala és la del Saló del Tron, que conté vidrieres emplomades i una làmpada Gordiola; per últim, la tercera sala conserva objectes procedents de la Xina, de la *Persian Gordiola Glass Co. Teheran*. Així mateix, el museu es completa amb una extensa biblioteca on es conserva el quadre genealògic dels Gordiola que han estat duent la fà-

brica des de 1719 fins a l'actualitat.

DES DELS FENICIS...

A Mallorca, la tradició vidriera ve de molt enrere, de quan els fenicis van establir-se en el litoral mediterrani. Els fenicis coneixien la tècnica de l'elaboració del vidre, i instal·len els primers forns al segle III abans de Crist. Els artistes balears evolucionaran, creant noves formes durant la dominació grega i cartaginesa.

La fabricació d'objectes semblants als de la terrisseria, la còpia d'originals importats de l'Egeu i el favor dispensat pels emperadors romans, en especial per Neró i Octavi, ajudaren a perfeccionar de tal manera el treball que es pot considerar com la primera edat d'or del vidre mallorquí. Quan Cecili Metel s'estableix sobre les colònies cartagineses, a Balears s'enriqueix la tècnica, aixecant sumptuosos palaus romans, dels quals, poca cosa en queda.

Després de la conquesta de Jaume I, floreix novament la vidrieria balear. També el segle XVI va ser un bon moment per al vidre. A Palma, el mateix que a Barcelona i València, hi ha un "carrer del vidre", testimoni de l'esplendor que van tenir els vidres de buf i forn.

No tot ha estat sempre esplendor. A mitjans del segle XVIII comencen a adoptar-se els motlles, que havien d'arruinar la vidrieria artesana. Una crisi que degué afectar poc a l'empresa Gordiola, que gaudeix d'un nom dins Mallorca.

Xim Fuster

La tradició vidriera de Mallorca ve de quan els fenicis van establir-se en el litoral mediterrani.

PERE CARMONA